

PORTRÉT

Architekt Viktor Šabík získal ocenenie za kazematu na Nitrianskom hrade

Na Slovensku máme tri hlavné architektonické ceny. Jednou z nich je cena CE.ZA.AR., v ktorej sa oceňujú významné architektonické počiny v piatich kategóriách - rodinné domy, bytové domy, občianske a priemyselné budovy, rekonštrukcia a obnova budov a kategória Interiér. V nej prekvapivo zvíťazil návrh známeho nitrianskeho architekta Ing. arch. Viktora Šabíka. Prestižne ocenenie získal v kategórii Interiér a bol ocenený Cenou za architektúru CE.ZA.AR 2007 za expozíciu archeologických nálezov v kazemate Nitrianskeho hradu. Expozícia vyhrala v konkurencii bratislavskej Centrálnej pasáže a Cognac Embassy. Na diele spolupracoval s Ing. arch. Martinom Duilkom, Ing. Marekom Šumichrastom. Pod autorstvo koncepcie sa podpísali Doc. Ing. arch. Jana Gregorová, PhD., Doc. Ing. arch. Pavel Gregor, PhD. Cena CE.ZA.AR. bola za dielo realizované v Nitre udeľená po prvýkrát.

Akým spôsobom ste sa dostali do súťaže o získanie Ceny za architektúru CE.ZA.AR 2007?

Dozvedel som sa, že porota v druhom kole sa prídje osobne pozrieť na stavby prihlásené do súťaže. A to rozhodlo, že som súhlasil s angažovaním sa v súťaži.

Všetci čitatelia však nepoznajú toto miesto na Nitrianskom hrade. Popíšete nám kazematu?

Kazemata je objekt pod zemou, ktorého najzaujímavejšia časť pochádza z čias Veľkej Moravy. Turistickým lákadlom oteraz neprístupnej expozície na Nitrianskom hrade, je zakonzervovaný hradný val z 9. storočia. Tzv. kazemata je podzemný priestor pod bastiónom hradu, čo je rožné opivenie, z ktorého bojovníci bránili celú pevnosť. Archeológovia tam našli kostry ženy a muža z 9. storočia, aj dve staršie diela, ktoré sa používali pri obrane hradu. Turista, ktorý zavítal na Nitriansky hrad tu ešte pred tromi rokmi okrem chrámu nemal čo pozerať. Kazemata Nitrianskeho hradu je prelomová v tom, že biskupstvo sa rozhodlo sprístupniť návštevníkom hradu archeologický nálež. Konečne je možné vidieť niečo hmatateľné, spojené s obdobím

Ing. arch. Viktor Šabík

Veľkej Moravy. Investormi projektu bolo mesto Nitra, ktoré poskytlo finančné prostriedky, Biskupský úrad Nitrianskej diecézy, ktorý sa rozhodol tento priestor sprístupniť a Archeologický ústav SAV ako odborný garant projektu.

Ako sa to všetko začalo?

Keď nás v apríli 2006 oslovili z Archeologického ústavu - priestory, ktoré sa mali rekonštruovať boli v zúfalom technickom stave: podkopané nosné múry - nad ktorými boli strešné záhrady. Našou voľbou bolo, že sme návrhom interiéru nechceli konkurovať tomu, čo tam bolo. Pri riešení sme sa sústredili najmä na svetlo a na osvetlenie, do ktorého išla jedna tretina z celkovej rozpočtu. Z materiálov sme voľili sklo a oceľové prvky. Zásadnou bola pre nás prezentácia archeológie a nie exhibícia architektúry. Návštevníci sa pri výklade nachádzajú nad najdôležitejšími nálezmi na sklenenom moste. Archeologické nálezy sú prezentované jedine za pomoci svetla - nálezy sa ukážu pomocou nasvietenia v réžii prepinacieho systému.

V súčasnosti je kazemata prístupná z južnej priekopy hradu a počas dvoch návštevných sezón ju navštívilo niekoľko stoviek návštevníkov. Je to príjemný pocit, že ste to-muto priestoru dali novú otvorenejšiu tvár?

Určite áno. Prehliadka tohto miesta je komplexnejšia a kultúrne atraktívnejšia, pretože v blízkosti by mala byť letná divadelná scéna. Nedaleko je Diecézne múzeum Nitra. Prehliadka kazematy, ako aj Diecézneho múzea sú verejnosti prístupné len cez letnú sezónu. Celá rekonštrukcia kazematy stála 3 milióny korún. Niektoré veci sme museli z realizácie odzieľať - napríklad prestrešenie vonkajšieho vstupu. Verím však, že aj na ne príde rad niekedy v budúcnosti. Áž po udelení ceny som sa dozvedal, že za minulé letnú sezónu kazematu navštívilo dvadsaťtisíc návštevníkov.

Koncom minulého roku ste boli oslovení kreatívnym tímom našej kandidúry na EHMK 2013, aby ste urobili určitú víziu. Aj keď je veľa vecí zahalených rúskom tajomstvom, môžete nám niečo prezradiť?

Myslím si, že nitriansky projekt má veľmi skúpnú európsku úroveň. Hlavná idea projektu spočíva v tom, že Nitra je označená ako multimoto. Na prácach sme sa podieľali s veľkou radosťou. Veď takáto šanca sa v živote neopakuje. Myšlienkou multimotoa sme spracovali s kolektí-

vom piatich architektonických tímov z Nitry a interpretovali sme tento leitmotív v urbanizme mesta. Napríklad, do centra mesta - nad hlavnú križovatkou pri OD Tesco, sme navrhli postaviť mestské informačné centrum s kaviarňou v tvare UFO. Návštevník sa sem vyvezie výťahom, dá si kávu a popozerať sa po okolí z vyhliadkovej kaviarne. Budova je myslená ako hlavné informačné centrum projektu EHMK. I keď je projekt len v konceptuálnej podobe, myslím si, že by bolo úžasné, ak by mal návštevník Nitry rovnaké možnosti ako v Bratislave na Moste SNP alebo v Toronte, či inom európskom veľkomeste. Ako som povedal, budova UFO je myslená ako multimoto, kam bude možné vyjsť, prejsť ponad križovátku a získať tu informácie o všetkých podujatiach, ktoré sa v rámci EHMK budú konať. Hlavná myšlienka ma inšpirovala aj k navrhnutiu ďalšej budovy, ktorá by stála na Svätoplokovom námestí. V nej by bolo umiestnené múzeum, galéria, knižnica, strešné záhrady a mestská vyhliadková veža. Všetko sme vymysleli a navrhli tak, aby sa nezatali výhľad na hrad. Bol by som rád, keby to Nitry vyšlo. Prehľad nám som navštívil Graz, ktorý sa EHMK stane až o 2 roky. Už dnes tam cítim vynikajúcu atmosféru. Verím, že Nitra má šancu!

Ludmila Šynková

Ing. arch. Viktor Šabík

Od roku 1996 je dvorným architektom Kaštieľu Mojmírovca. Jeho dielom je krytý bazén, rekonštrukcia kaštieľa ako aj zrebín. Ďalšími dielami v Nitre sú športová hala na Germáni, objekt Chessea house na Mostnej ulici. Podieľal sa aj na konceptuálnom riešení nitrianskej kandidúry v projekte EHMK 2013.

Pracovná metóda ateliéru? Skúmanie „Genia loci“ pri spracovaní každej zákazky a diskurz na tému kritická architektúra - samozrejme, okrem komerčných projektov. Ďalší úspech? Určite áno, to, že Cyber Cafe Subterra bola v roku 2004 portálom Yahoo zaradená medzi 10 najštylovojších internetových kaviarní na svete. Škoda, že už neexistuje...

